

Bijlage II - Strategische Evaluatie Agenda Slachtofferbeleid

Nr.	Titel onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Toelichting onderzoek	Begroting artikel(en)
1	Slachtoffers: rechten, beleid en praktijk. De cijfers. (WODC)	ex durante	2026	te starten	Om de ontwikkelingen van de afgelopen 10-15 jaar te kunnen duiden is het nodig om inzichtelijk te maken wat de omvang is van de doelgroep die (geen) gebruik maakt van rechten en voorzieningen binnen de strafrechtketen, hoe de samenstelling van die groep is en hoe die groep verdeeld is over de verschillende rechten en voorzieningen voor slachtoffers. Denk hierbij aan aantallen over bijvoorbeeld: aangiften, sepots, vervolgingen, beslissingen op schadevergoeding, niet-ontvankelijk verklaring, gebruik van het spreekrecht, etc. Die cijfers zijn uit verschillende bronnen beschikbaar. Denk bijvoorbeeld aan registratiedata van ketenpartners, data van het CBS, de veiligheidsmonitor en de slachtoffermonitor. Echter schetsen al die bronnen slechts een deel van het totaalplaatje en mist een combinatie van de afzonderlijke bronnen om tot nieuwe inzichten te komen. Dit onderzoek beoogt die data samen te brengen en daarmee de omvang en kenmerken van slachtoffers in Nederland (beter) in kaart te brengen.	34.4
2	Slachtoffers: rechten, beleid en praktijk. Een literatuurstudie. (WODC)	ex durante	2026	te starten	Een literatuuronderzoek naar de (mogelijk veranderde) behoeften van (nieuwe typen) slachtoffers. Ten tijde van de ontwikkeling van wat we nu kennen als het slachtofferbeleid en de doelen die dat beleid dient, speelden vragen als: zitten er, uitgaande van behoeften van slachtoffers, leemten in het slachtofferbeleid? Zijn er verschillen in behoeften of in rangorde tussen slachtoffers van verschillende typen delicten? Wat zijn voor slachtoffers de belangrijkste behoeften? Kan de kwaliteit of het bereik van juist dat deel van het aanbod nog verbeterd worden? (zie ten boom 2008). Mede door de geschetste ontwikkelingen zouden de antwoorden op die vragen herijkt moeten worden in het licht van de huidige tijd. Onderhavig onderzoek brengt in beeld wat behoeften zijn van slachtoffers van zowel traditionele als nieuwe misdrijven en voor zowel slachtoffers die al lange tijd in beeld zijn als 'nieuwe' typen slachtoffers.	34.4

3	Slachtoffers: de gevolgen (WODC)	ex durante	2029	te starten	Prospectief longitudinaal onderzoek naar de gevolgen die slachtoffers ervaren van een delict. Onderzoek impact van een slachtofferervaring is versnipperd, zeer divers in aanpak en kwaliteit van het onderzoek en daarmee in het type conclusies dat te trekken is. Er is over het algemeen behoorlijk veel onderzoek gedaan naar de impact van huiselijk geweld, partnergeweld en zedenmisdrijven. Onderzoek naar de meeste andere typen delicten is minder breed beschikbaar. Veelal wordt deze impact op (klinisch-)psychologische wijze benaderd. Kennis over de impact op financieel, emotioneel, sociaal en juridisch is ook in mindere mate beschikbaar. Dit onderzoek gaat in op de gevolgen die slachtoffers van een delict ervaren op de korte, middellange en lange termijn op sociaal, financieel, juridisch en psychologisch vlak. Welke persoons- en delict-kenmerken dragen eraan bij dat slachtoffers de gevolgen van een delict zelf te boven komen? Welke persoons- en delict-kenmerken dragen er aan bij dat slachtoffers zich melden bij voorzieningen voor slachtoffers, zoals Slachtofferhulp Nederland en de slachtofferadvocatuur?	34.4
4	Slachtoffers: ervaringen (WODC)	ex durante	2029	te starten	Prospectief longitudinaal onderzoek naar de ervaringen van slachtoffers op de korte en lange termijn. Naast inzicht in de (kwantificeerbare) impact van een slachtofferervaring op het slachtoffer is het ook nodig om zicht te krijgen op de doeltreffendheid van de geïntroduceerde rechten en voorzieningen voor slachtoffers. Oftewel: hoe maken slachtoffers gebruik van slachtofferrechten en voorzieningen en waar lopen zij op weg naar herstel tegenaan. Door in kaart te brengen welke stappen slachtoffers na een delict doorlopen en welke keuzes en bijbehorende afwegingen zij daarbij op elk moment maken kan duidelijk worden waar zij tegenaanlopen. Het gaat daarbij nadrukkelijk niet om tevredenheid met die rechten en voorzieningen. Daarover informeert de slachtoffermonitor voldoende. Onderzocht wordt daarom welke ervaringen slachtoffers hebben met de weg van herstel (in brede zin) na een ingrijpende gebeurtenis? Waar lopen slachtoffers tegenaan als het gaat om de uitoefening van hun rechten? Welke overwegingen maken slachtoffers bij de verschillende stappen die zij zetten op weg naar herstel? Hoe ervaren slachtoffers de ondersteuning die zij ontvangen, zowel op lange als op korte termijn? Hoe voelen slachtoffers zich bejegend binnen de verschillende fasen van het strafproces? Ervaren slachtoffers secundaire victimisatie? In hoeverre voelen slachtoffers zich (niet) erkend in het leed dat hen is aangedaan en wat maakt dat zij zich (niet) erkend voelen? Komt het voor dat er in het strafproces uitval optreedt van slachtoffers en zo ja, in welke fase en waar ligt dit aan? Welk aandeel van de slachtoffers geeft aan de overheid (niet) nodig te hebben op weg naar juridisch, financieel, emotioneel en sociaal herstel? En welke redenen hebben zij daarvoor?	34.4

5	Evaluatie WUS (WODC)	ex post	2027	Te starten	Effectevaluatie van de Wet uitbreiding slachtofferrechten (Wus). Omdat deze wet gefaseerd in werking treedt wordt gezien hoe de verschillende onderdelen in samenhang het beste geëvalueerd kunnen worden. Het gaat onder meer om de verschijningsplicht van verdachten en het spreekrecht bij tbs/pij-(verlengings)zittingen. In de evaluatie kan gewogen worden wat de toegevoegde waarde van de verschillende onderdelen in de praktijk is voor slachtoffers, verdachten/veroordeelden en de betrokken organisaties. Daarbij worden ook de uitvoeringsaspecten meegenomen. De evaluatie is ook van belang voor de besluitvorming over de inwerkingtreding van de verschijningsplicht voor uitspraakzittingen.	34.4
6	Zitting achter gesloten deuren (WODC)	ex ante	2025	Lopend	Kwalitatief onderzoek naar de beoordeling van verzoeken van slachtoffers voor een zitting achter gesloten deuren in de praktijk en de mogelijkheden om de privacy van slachtoffers te borgen. Dit onderzoek heeft als doel inzichtelijk te maken (1) hoe in de rechtspraak wordt omgegaan met de afweging tussen belangen van privacy en veiligheid ten opzichte van het beginsel van openbare rechtspraak en (2) of er aanknopingspunten zijn om beleid over de openbaarheid van zittingen in relatie tot privacy en veiligheid (verder) te ontwikkelen.	34.4
7	Vervolgonderzoek Seksueel grensoverschrijdend gedrag in religieuze gemeenschappen (WODC)	ex durante	2026	lopend	Vervolgonderzoek Seksueel grensoverschrijdend gedrag in religieuze gemeenschappen; een verkenning van de visie op en omgang met ervaringen en hulpvragen van slachtoffers. De minister voor Rechtsbescherming heeft in de zomer van 2020 aan de TK toegezegd om het eerdere onderzoek naar seksueel misbruik te laten herhalen om een zo actueel mogelijk beeld van de situatie binnen de gemeenschap te krijgen. Dit onderzoek is juli 2023 gestart door het WODC (met een flinke vertraging omdat het onderzoek niet extern uitgezet kon worden) en is geen exact herhaalonderzoek, maar een breder getrokken vervolgonderzoek naar de Seksueel grensoverschrijdend gedrag in religieuze gemeenschappen; een verkenning van de visie op en omgang met ervaringen en hulpvragen van slachtoffers. De resultaten van dit onderzoek worden begin 2026 verwacht.	34.4
8	Erkenning slachtoffers Bovensmilde	ex ante	2025	Lopend	Onderzoek naar de behoefte aan erkenning en ondersteuning binnen de groep getroffen van de gijzeling van de lagere school in Bovensmilde in 1977. Gebleken is dat het met een deel van de groep getroffen niet goed gaat en dat zij zich niet erkend voelen in wat hen is overkomen. In de huidige tijdsgeest zou er, o.m. vanuit slachtoffer- en medisch perspectief, anders zijn gereageerd op de gijzeling wanneer die nu zou hebben plaatsgevonden, dan destijds is gedaan. Getroffenen met wie is gesproken hebben aangegeven dat de gijzeling zeer impactvol is geweest, dat er onvoldoende ondersteuning is geboden door de overheid en dat er (nog steeds) een behoefte bestaat aan ondersteuning. Door de ambtsvoorganger van SRb is toegezegd te willen bezien wat hij voor deze mensen kan betekenen. Om tot een gedragen pakket/invulling van erkenningsmaatregelen te kunnen komen, is nodig om te weten waar binnen de (gehele) groep getroffen (al dan geen) behoefte aan bestaat. Van daaruit kan worden bezien welke aanbevelingen kunnen worden overgenomen en hoe daar op een goede manier invulling aan kan worden gegeven.	34.4

9	Wensen slachtoffers WLT (WODC)	ex durante	2025	Lopend	Onderzoek naar de rechten, belangen en behoeften van slachtoffers en daders bij oplegging van langdurig toezicht op grond van de Wet Langdurig Toezicht (WLT). In 2017 en 2018 zijn de mogelijkheden voor het houden van langdurig toezicht op ex-gedetineerden en (ex)tbs-gestelden in de Wet langdurig toezicht (Wlt) uitgebreid. Dat rekening moet worden gehouden met de belangen van slachtoffers komt duidelijk naar voren in de wetteksten. De behoeften van slachtoffers bij de invulling van een dergelijk toezicht door middel van het stellen van bijzondere voorwaarden, bijvoorbeeld in de vorm van een gebiedsverbod of contactverbod, zijn niet altijd duidelijk. De rechten en belangen van de dader zijn evenmin altijd duidelijk. Hoe de weging van de verschillende behoeften en belangen van de dader worden afgewogen tegen die van slachtoffers, is evenmin duidelijk. Het onderzoek beoogt hier meer inzicht in te geven. Hierbij zal ook buiten de Wlt gekeken worden, bijvoorbeeld naar internationale verdragen. Het rapport wordt in oktober 2025 opgeleverd.	34.4
10	Vooronderzoek verschijningsplicht (WODC)	ex ante	2025	Lopend	Vooronderzoek verschijningsplicht. Het betreft het opstellen van een evaluatiekader ten behoeve van de effectevaluatie twee jaar na inwerkingtreding van de verschijningsplicht en indien mogelijk een nulmeting van de situatie voor inwerkingtreding.	34.4
11	Vooronderzoek spreekrecht TBS/PIJ en spreekrecht stieffamilie (WODC)	ex ante	2025	Lopend	Vooronderzoek spreekrecht TBS/PIJ en spreekrecht pleeg/stieffamilie. Het betreft het opstellen van een evaluatiekader ten behoeve van de effectevaluatie twee jaar na inwerkingtreding van het spreekrecht tbs/pij en indien mogelijk een nulmeting van de situatie voor inwerkingtreding.	34.4
12	Procesevaluatie WUS (kleinere onderdelen) (WODC)	ex durante	2025	Te starten	De Wet uitbreiding slachtofferrechten is in vier tranches in werking getreden. De eerste twee tranches waren in juli 2022 en januari 2023. Dit betrof maatregelen van relatief beperkte aard, onder meer de schriftelijke motiveringsplicht als de politie geen kopie van de aangifte verstrekt en de uniformering van het moment van uitoefening van het spreekrecht. Met een beknopte procesevaluatie wordt gemonitord of de maatregelen conform afspraken zijn geïmplementeerd.	34.4
13	Nulmeting AMvB privacy slachtoffers in strafprocesdossier (WODC)	ex ante	2025	Lopend	Nulmeting algemene maatregel van bestuur (AMvB) ter uitvoering van Amendement van Wijngaarden om persoonsgegevens weg te laten uit het strafprocesdossier. Tijdens de behandeling van Wet uitbreiding slachtoffers in 2021, is het zogenaamde "privacy amendement" (Van Wijngaarden en Van Toorenburg) aangenomen en is het traject gestart ter verbetering van de bescherming van de privacy van slachtoffers in het strafproces. Per 1 juli 2025 treedt het besluit (AMvB) 'bescherming slachtoffergegevens in processtukken' in werking. Middels dit besluit worden zowel politie als openbaar ministerie opgedragen om bepaalde persoonsgegevens van slachtoffers onvermeld te laten in de door hen op te stellen stukken, tenzij deze gegevens strafvorderlijk relevant zijn. In deze nulmeting staat de AMvB centraal. Door de praktijk voorafgaand aan de inwerkingtreding van de AMvB in beeld te brengen en vervolgens de effectiviteit van de AMvB tijdig te evalueren, kan worden bijgedragen aan de werking ervan en daarmee de daadwerkelijke privacybescherming die dit voor slachtoffers heeft. De nulmeting is oktober 2025 gereed.	34.4

14	Evaluatie SGM	ex ante	2025	Lopend	5 jaarlijkse evaluatie van Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM) ihkv kaderwet Zelfstandig bestuursorganen (ZBO) (voortouw DEA). Op grond van de Kaderwet (artikel 39) ZBO moet de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van een ZBO elke vijf jaar worden geëvalueerd en moet een verslag daarvan worden gedeeld met de Tweede Kamer.	34.4
15	Evaluatie erkenningsmaatregelen Cie De Winter (WODC)	ex post	2025	Afgerond	Het onderzoek is verricht op aanvraag van Slachtofferbeleid en de directie Jeugd van het ministerie van VWS. Het onderzoek voorziet in de behoefte om lering te trekken uit inhoud en totstandkoming van het pakket aan erkenningsmaatregelen dat is getroffen voor slachtoffers van geweld in de jeugdzorg (n.a.v. onderzoek door Commissie de Winter in 2019) voor mogelijke toekomstige erkenningstrajecten.	34.4
16	Normeren en standaardiseren van schadebedragen (EUR)	ex ante	2025	Lopend	Normering schadebedragen, deel 1 is opgeleverd. Deel 2 volgt in de zomer van 2025. Dit betreft een onderzoek door de Erasmus Universiteit Rotterdam, in opdracht van de Raad voor de rechtspraak. JenV heeft hiervoor financiering ter beschikking gesteld. Onderzocht wordt hoe zowel materieelrechtelijke als processuele normering kan bijdragen aan een betere behandeling van de vordering benadeelde partij in het strafproces.	34.4
17	Uittreding uit gesloten gemeenschappen met een religieus karakter; terminologie en randvoorwaarden voor hulpverlening (WODC)	ex durante	2025	Afgerond	Het onderzoek naar de terminologie en voorwaarden voor hulpverlening aan uittrekders van gesloten gemeenschappen is een vervolg op het onderzoek 'Uitsluiting van ex-leden door religieuze gemeenschappen' (Van Schaik, Janssen et al., 2023), dat in opdracht van het WODC in 2023 is uitgevoerd. Eind 2023 heeft de minister voor Rechtsbescherming per brief toegezegd de onderzoekers van de Open Universiteit te verzoeken aanvullend onderzoek te doen naar de te gebruiken terminologie en de voorwaarden voor effectieve hulpverlening aan slachtoffers van gesloten gemeenschappen.	34.4
18	Periodieke rapportage slachtofferbeleid 2027	ex post	2027	te starten	Voor 2027 staat de periodieke rapportage over het thema 'slachtofferzorg' gepland. Het Slachtofferbeleid heeft naast de hoofddoelstelling 'recht doen aan en erkennen van slachtoffers' vijf subdoelstellingen: 1 slachtofferbewustzijn vergroten, 2) een duidelijke rechtspositie, 3) goede bescherming, 4) evenwichting schadeverhaal, 5) goede ondersteuning van slachtoffers bij het herstel van hen aangedaan leed. Op basis van de onderzoekresultaten en evaluaties zoals in deze strategische onderzoeksagenda beschreven zal worden bezien in hoeverre de instrumenten die zijn ingezet om deze doelstellingen te bereiken ook daadwerkelijk doelmatig en doeltreffend zijn (Slachtofferbeleid) en daarmee of deze moeten worden voortgezet, herijkt of heroverogen.	34.4

19	Onderzoeksprogramma Weerbaarheid en preventie slachtofferschap online criminaliteit		2029	te starten	Het is een vierjarig onderzoeksprogramma naar slachtoffers van online criminaliteit. Jaarlijks worden 2 miljoen mensen slachtoffer van online criminaliteit. De impact van deze vorm van criminaliteit is groot. Preventie en herstel zijn essentieel om burgers weerbaard te maken maar er ontbreekt kennis over de aard, omvang en de gevolgen van online slachtofferschap en hoe weerbaarheid structureel kan worden vergroot. Het onderzoeksprogramma, dat wordt gedaan vanuit drie hogescholen, richt daarom op het ontwikkelen van wetenschappelijke en praktische toepasbare kennis die (potentiële) slachtoffers helpt om online slachtofferschap te voorkomen en beter te herstellen na een incident. Het programma kent twee belangrijke hoofdlijnen (kennisontwikkeling en co-creatie) en vijf onderzoekslijnen (aard en omvang slachtofferschap; impact op slachtoffers en hun omgeving; verklarende factoren; weerbaarheid van slachtoffers en handvatten voor professionals).	34.4
20	Onderzoek naar kennisname van processtukken (WODC)	ex durante	2025	te starten	Op grond van artikel 51b Wetboek van Strafvordering hebben slachtoffers recht op kennisneming van de processtukken die voor hen van belang zijn. Daarnaast kan het slachtoffer op grond van dit artikel verzoeken om een afschrift van de stukken. Ook indien er geen verdachte in beeld is of een verdachte niet wordt vervolgd, kan het slachtoffer de officier van justitie om kennisneming verzoeken. Het doel van het onderzoek is om zicht te krijgen op hoe in de praktijk met de verzoeken van slachtoffers tot kennisneming wordt omgegaan.	34.4
21	Signalering en gevolgen van seksuele misbruik bij kinderen (GGD en AMC)	ex durante	2026	Lopend	Longitudinaal onderzoek Signalering en gevolgen van seksueel misbruik bij kinderen op korte, middellange en lange termijn. In 2012 zijn de GGD Amsterdam en het Academisch Medisch Centrum (AMC) een onderzoek gestart naar de Amsterdamse zedenzaak, met de focus op signalen en (langdurige) gevolgen van seksueel misbruik bij zeer jonge kinderen. Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht te krijgen in deze specifieke doelgroep, aangezien de wetenschap en de zorgpraktijk momenteel onvoldoende handvatten bieden voor de omgang met deze kinderen en om beter aan te sluiten bij de behoeften van slachtoffers en hun ouders in het hulpaanbod. Dit onderzoek is van groot maatschappelijk belang en kan leiden tot waardevolle en vernieuwende inzichten voor slachtoffers, organisaties en professionals. Het onderzoek liep tot 2018 en zal worden voortgezet tot en met 2025, met financiering van de ministeries van VWS en JenV.	

22	Onderzoeksproject T@CKLE (Transdisciplinary Analysis and Co-creation of Knowledge to Lead Efforts against Online and Offline Sexually Transgressive Behaviour and Sexual Violence)	ex durante	2030	te starten	In het kader van het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld zijn er financiële middelen beschikbaar gesteld voor onderzoek. Het grootste deel van deze middelen (€ 1.500.000,-) wordt geïnvesteerd via het onderzoeksprogramma van de Nationale Wetenschapsagenda van NWO. In april 2025 is de aanvraag voor het vijfjarige onderzoeksproject T@CKLE, geleid door hoofdaanvrager Prof. Dr. Daphne van de Bongardt van de Erasmus Universiteit Rotterdam, gehonoreerd. Het consortium bestaat uit de volgende partners: Erasmus Universiteit Rotterdam, UMC Utrecht, Universiteit Groningen, Universiteit Utrecht, Universiteit Leiden, Stichting Rutgers, TNO, ARQ Centrum '45, Emancipator, Fairspace, Gemeente Rotterdam, Landelijk Centrum Seksueel Geweld, Movisie, Offlimits, Parnassiagroep, Soa Aids NL, Trimbos Instituut, Verwey Jonker Instituut, Windesheim University of Applied Sciences. T@CKLE pakt het complexe probleem van offline en online seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld (SGOG) aan met een integrale aanpak. T@CKLE richt het eerste nationale SGOG-netwerk op om transdisciplinaire samenwerking te versterken en bestaande praktijken te integreren. Wetenschappelijke resultaten worden vertaald naar praktische toolkits, educatie voor professionals en het publiek, en campagnes voor maatschappelijke impact. Het project creëert vijf impactroutes op verschillende sociaal-ecologische en stakeholderniveaus: 1. Effectievere preventie van grensoverschrijdend gedrag door daders, 2. Beter afgestemde ondersteuning voor slachtoffers, 3. Meer professionele aanpak binnen organisaties, 4. Minder maatschappelijke acceptatie en verbeterde narratieven, 5. Een geïntegreerde en toekomstbestendige aanpak.	34.4
----	---	------------	------	------------	--	------

23	Resultaat en effect-meting nieuwe werkwijze voor de hulp aan slachtoffers van seksueel geweld	ex ante	2026	te starten	JenV en VWS werken samen met ketenpartners en hulporganisaties aan een betere organisatie van de hulp en ondersteuning voor slachtoffers in afhankelijkheidsrelaties. In het kader van het Nationaal actieprogramma seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld, (NAP) wordt met actielijn vijf beoogt goede en makkelijk vindbare hulp te bieden aan slachtoffers van seksueel geweld. Samen met politie, OM, CSG, SHN, Veilig thuis en Perpectief Herstelbemiddeling en met betrokkenheid van slachtoffers is een nieuwe manier van samenwerken ontwikkeld, die bestaat uit drie elementen: - Slachtoffers of melders ontvangen een goed afgestemd en georganiseerd eerste contact met één van de organisaties. Het maakt niet uit waar zij zich melden (één entree); - Slachtoffers komen snel op de juiste plek door doorlopende multidisciplinaire weging en triage (MDT) van casuïstiek; - Slachtoffers worden gekoppeld aan een regiehouder die het vaste aanspreekpunt is voor het slachtoffer en zijn/haar (in)directe omgeving en zorgt voor warme overdracht richting instanties. De werkwijze wordt vanaf Q3 2025 getest in de regio's Den Haag en Oost- Brabant, zodat kan worden vastgesteld of dit ook de gewenste verbetering oplevert voor slachtoffers.	34.4
24	PHD-project Bereavement in criminal trials (MH17-onderzoek)	Ex durante	2026	Lopend	Het doel van dit onderzoek is inzicht te verkrijgen in het effect van de gebruikmaking van het spreekrecht op de mentale gezondheid van nabestaanden in diverse strafzaken, en op basis van dit inzicht slachtoffers, wetgever en beleidsmakers handvatten te bieden om slachtoffers in strafzaken zo goed en effectief mogelijk van hun spreekrecht gebruik te kunnen laten maken. Dit doen de onderzoekers aan de hand van de volgende vraagstellingen: 1. Heeft de gebruikmaking van het spreekrecht in de strafzaken in geval van levensdelicten, dodelijke verkeersongevallen en verliezen door MH-17 ramp een effect op de mentale gezondheid van nabestaanden? 2. Welke factoren spelen hierbij een belangrijke rol? 3. Wat kan hiervan worden geleerd met betrekking tot strafzaken waarin slachtoffers gebruik kunnen maken van het spreekrecht en hoe kunnen deze lessen in de justitiële en klinische praktijk gebruikt worden?	34.4